

I. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

6. Дзюба З. Г. Особистісно-орієнтовані системи і технології у фізичному вихованні студентів вищої школи / З. Г. Дзюба, Л. К. Кожевникова // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. - Вип. 44. – Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – Чернігів, 2007. – С. 335-338.
7. Круцевич Т. Ю. Рекреація у фізичній культурі різних груп населення: навч.посібник / Т.Ю. Круцевич, Г.В. Безверхня. – К.: Олімп. л-ра, 2010. – 248 с.

АНОТАЦІЯ

СЕРЕДОВИЩНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ ВИДАМИ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ

Юрій Вихляєв

Національний технічний університет України «КПІ»

Досліджений середовищно-орієнтований підхід до самостійних занять фізичними вправами як засіб актуалізації фізкультурно-спортивних потреб молоді через включення їх в особистісно значиму діяльність функціонування поведінкових сеттінгів, що регламентують поведінку людини специфікою та умовами спортивних споруд, правилами видів спорту чи рухової активності, етикою взаємовідносин у даній групі спортсменів та аматорів.

Ключові слова: студенти, середовищно-орієнтований підхід, самостійні заняття, фізичні вправи, поведінкові сеттінгі.

ОКРУЖАЮЩЕ-ОРИЕНТИРОВАННЫЙ ПОДХОД К САМОСТОЯТЕЛЬНЫМ ЗАНЯТИЯМ ВИДАМИ ДВИГАТЕЛЬНОЙ АКТИВНОСТИ.

Юрий Выхляев

Национальный технический университет Украины «КПИ»

Исследован окружающе-ориентированный подход к самостоятельным занятиям физическими упражнениями как средство актуализации физкультурно-спортивных потребностей молодежи через включение их в лично значимую деятельность функционирования поведенческих сеттингов, регламентирующих поведение человека спецификой и условиями спортивных сооружений, правилами видов спорта или двигательной активности, этикой взаимоотношений в данной группе спортсменов и любителей.

Ключевые слова: студенты, окружающе-ориентированный подход, самостоятельные занятия, физические упражнения, поведенческие сеттинги.

ENVIRONMENT-ORIENTED APPROACH TO SELF-STUDY TYPES OF PHYSICAL ACTIVITY.

Yuri Vykhliaev

National Technical University of Ukraine "KPI"

Investigated environment-oriented approach to independent physical activities as a means of updating the fitness and sports needs of young people by including them in personally meaningful activities for the functioning of the behavioral setting, regulating human behavior characteristics and conditions of sports facilities, the rules of sports or motor activity, the ethics of relationships in this group athletes and fans.

Key words: students, environmental-oriented approach, self-study, exercise, behavioral setting.

МОНІТОРИНГ ЗАХВОРЮВАНОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ГРУПИ ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Гацоева Лілія

Херсонський державний університет

Постановка проблеми Згідно зі статистикою, за останні 22 роки в Україні скоротилася кількість захворювань нервової системи і органів дихання. Крім того, стало менше травм, отруєнь та інших впливів зовнішніх чинників. Але несприятливі умови стали причиною зростання кількості хворих дітей. Майже 90 % дітей, учнів і студентів мають відхилення у здоров'ї, понад 50 % - незадовільну фізичну підготовку, близько 70 % населення - низький та нижчий, ніж середній,

I. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

рівні фізичного здоров'я, у тому числі 16-19 років -61 %; 20-29 років - 67,2 %; 30-39 років - 66 %; 40-49 років - 81,5 %; 50-59 років і старші - 98,1 % [5].

Чисельність контингенту дітей і підлітків, залучених до регулярних занять у спортивних секціях скоротилась на 620 тис. юнаків та дівчат. Тільки протягом останніх років на 41 % збільшилася кількість учнівської та студентської молоді, віднесеної за станом здоров'я до спеціальної медичної групи [4].

Водночас органи влади розвинутих країн світу надають програмного значення розвитку фізичного виховання, фізичної культури і спорту, розглядаючи їх як найбільш економічно вигідний та ефективний засіб профілактики захворюваності, зміцнення генофонду та розв'язання інших соціальних проблем.

Як зазначається у рішенні Колегії Міністерства освіти і науки України, робота серед студентів, які за станом здоров'я віднесені до спеціальних медичних груп (СМГ), в цілому має позитивні зрушення. Кількість таких студентів в окремих навчальних закладах коливається від 5 % до 35 % [3]. В цілому серед ВНЗ цей показник складає 10,2 %.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років показав, що регулярні заняття фізичними вправами підвищують адаптаційні можливості, розширюють межі гомеостазу, збільшують діапазон компенсаторних пристосувань організму до різних умов навколишнього середовища і покращують здоров'я.

За численними науковими даними, останнім часом спостерігається стійке погіршення стану здоров'я населення, зокрема студентської молоді. У структурі захворюваності переважають хронічні неінфекційні хвороби (серцево-судинні захворювання, злоякісні новоутворення, психічні та ендокринні розлади, алергічні прояви), які характеризуються негативною динамікою. Установлено, що у вищих закладах освіти кількість підготовчих та спеціальних медичних груп зростає від 5,36 % на першому курсі до 14,46 % на четвертому. Відповідно, спостерігається зменшення кількості основних груп: із 84,0 % до 70,2 % [2].

Початок навчання у ВНЗ супроводжується напруженою розумовою працею, що виконується в умовах обмеженого часу та зниження рухової активності, що неминуче відіб'ється на стані здоров'я студентів. Певною мірою, на думку фахівців, таке становище може покращити збільшення рухової активності студентів шляхом виконання фізичних вправ [2].

За даними М.М.Бобиревої 20,6% студентської молоді мають незадовільний стан здоров'я та наявність серйозних відхилень у його [1].

Таким чином, все вище викладене підтверджує необхідність моніторингу захворюваності та формування спеціальної медичної групи студентів які мають відхилення у стані здоров'я з метою раціональної організації фізичного виховання з зазначеною категорією.

Роботу виконано в межах теми 3.8 “Теоретико-методичні основи побудови системи масового контролю і оцінки рівня розвитку і фізичної підготовленості різних груп населення” Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 роки (номер державної реєстрації 0111U000192).

Мета роботи полягає у аналізі даних моніторингу захворюваності студентів ХДУ та організації фізичного виховання студентів ХДУ, які займаються у спеціальних медичних групах. Було поставлено таке завдання дослідження – проаналізувати результати моніторингу захворюваності студентів за період 2012-2014 р, а також з'ясувати особливості організації занять із фізичного виховання у спеціальній медичній групі університету.

Методи та організація досліджень. Нами були використані такі методи дослідження, як вивчення, аналіз, систематизація та узагальнення науково-методичної літератури, медичної документації, педагогічне опитування.

І. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

Результати досліджень та їх обговорення. Для дослідження питання особливості організації фізичного виховання студентів, які за станом здоров'я віднесені до СМГ, було зібрано та проаналізовано дані про роботу спеціальної медичної групи за період з 2010 по 2014 рік, були проведені бесіди та анкетування викладачів і студентів.

Сучасними дослідниками доведено, що у вищі навчальні заклади України до спеціальних медичних груп щорічно зараховуються від 13 до 35% студентів. Кількість таких осіб у ХДУ становить 6,7 % від загального числа студентів І-ІІ курсів.

Специфіка професійної діяльності майбутнього вчителя передбачає необхідність прямого контакту із великою кількістю дітей, значне фізичне та психологічне навантаження, висуває підвищені вимоги до стану здоров'я й фізичної працездатності студентів педагогічних спеціальностей. Результати проведеного нами моніторингового дослідження захворюваності за періоди з 2010 - 2014 навчальних років, підтвердили висновки фахівців про високий рівень захворювань студентів ВНЗ, який погіршується з року в рік (табл. 1). Ці дані вказують на щорічне зниження рівня здоров'я студентів і доводять актуальність досліджень, спрямованих на пошук прийомів і методів, що позитивно впливають на стан здоров'я студентів вищих навчальних закладів, в тому числі і студентів СМГ.

Таблиця 1

Характеристика захворюваності студентів ХДУ за період 2010-2013 н.р.

Рік навчання	10-11		11-12		12-13	
Контингент студентів з 1-5 курсів	4964 осіб		4967 осіб		4915 осіб	
За навчальний рік кількість звернень	6603 осіб		6568 осіб (на 0.5 % менше)		6242 осіб (на 5 % менше)	
	з причини хвороби	з причини травми	з причини хвороби	з причини травми	з причини хвороби	з причини травми
	6423 осіб (97,3%)	180 осіб (2,7%).	6396 осіб (97,4%)	172 осіб (2,6%)	6047 осіб (97%)	195 осіб (3%)
За навчальний рік було видано медичних довідок причини непрацездатності	319 шт.		330 шт.		247 шт.	
За навчальний рік з причини хвороби пропущено	26412 днів		26272 днів, на 0,5% менше		25591 дня, що на 2,6 % менше	
Тривалість одного випадку на одну особу	4 д		4 д		4 д	
У стаціонарах лікарень міста та області знаходилося на лікуванні	233 14% більше		210 чоловік, що на 9% менше		193 чоловіка на 8% менше	
			причини гострого захворювання	причини хронічного захворювання	причини гострого захворювання	причини хронічного захворювання
			129 осіб	81 осіб	113 осіб	80 осіб

Отже, як вказують результати дослідження, робота СМГ у Херсонському державному університеті має певні традиційні форми.

У здоров'я пункті університету працює лікар-терапевт та 2 фельдшери, які обслуговують контингент у 2012-13 н.р. у кількості 4915 осіб з першого по п'ятий курси. За навчальний рік було 6242 звернень, що на 5 % менше, ніж у минулому

I. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

навчальному році: з причини хвороби 6047 (97%) та з причини травми -195 осіб (3%). Лікарем університету за навчальний рік було видано 247 медичних довідок з причини тимчасової непрацездатності, пропущено 1022 навчальних днів по хворобі. За навчальний рік з причини хвороби пропущено 25591 дня, що на 2,6% менше, ніж у минулому році. Тривалість одного випадку 4,0 дні, як і в минулому році. У стаціонарах лікарень міста та області знаходилося на лікуванні 193 чоловіка, що на 8% менше ніж у минулому році, з них 113 осіб з причини гострого захворювання, та 80 осіб з причини хронічного захворювання.

У санаторії-профілакторії університету були оздоровлені 200 осіб (4%). Загальний відсоток захворюваності по університету складає 5% що на 7% менше ніж у минулому році. Найбільша захворюваність зафіксована на факультеті дошкільної та початкової освіти (13 %), факультеті філології та журналістики (8,7%), факультеті природознавства (7,7 %), факультеті перекладознавства (2,3 %), факультет економіки та менеджменту (2,4%).

На «Д» обліку лікаря знаходиться 554 осіб (11%) оформлено 19 особам академічних відпустки: з них 5 по хворобі, з причини вагітності 14 осіб.

У вересні-листопаді традиційно проводиться профілактичний медогляд студентів 1-2 курсів з метою виявлення захворювання та формування спеціальної групи з фізичного виховання. Користуючись інструкцією про розподіл студентів на групи для занять фізичним вихованням, медичні працівники ХДУ на підставі довідки про стан здоров'я, в якій визначається група для занять фізичним вихованням, здійснює розподіл всіх студентів на групи. Студенти, які не пройшли медичного обстеження, до занять фізичної культури не допускаються, про що обов'язково інформують кураторів, деканів та ректорат. У 2013-14н.р. профілактичному медичному огляду підлягало 2122 осіб, оглянуто 2079 осіб (98%), виявлено патологій у 289 осіб (14 %), взято на диспансерний облік 95 осіб (33 %).

До спеціальної медичної групи були зараховані студенти, яким за станом здоров'я та фізичного розвитку рекомендовано заняття у СМГ. Навчальні групи (до 15 осіб) комплектуються з урахуванням рівня функціональних можливостей студентів та нозологічних форм захворювань. У групах можуть займатися студенти з різними захворюваннями за умови однакового функціонального стану та схожого рівня їх підготовленості до виконання фізичного навантаження. До СМГ можуть бути зараховані студенти основної медичної групи, якщо вони у процесі навчання перенесли будь-яке захворювання або травму, в результаті чого знижується функціональний стан організму. У даному випадку рішення про переведення у спеціальну медичну групу здійснюється тільки на підставі даних додаткового медичного обстеження. Спеціальна група з фізичного виховання склала у 2013-14 н.р. - 91 особу (1,8%). Повне звільнення з причини хвороби отримали 11 (0,2%).

Наказом ректора ХДУ списки студентів, віднесених до спеціальної медичної групи, затверджуються на поточний рік і доводяться до відома деканати факультетів, кураторів. Визначення гармонійності та рівня фізичного розвитку студентів проводиться з використанням стандартів фізичного розвитку.

Визначення функціонально-резервних можливостей серцево-судинної системи проводиться за пробою Руф'є У разі визначення зниження рівня функціональних можливостей серцево-судинної системи за відсутності клінічних проявів хвороби проводиться додаткове обстеження відповідного спеціаліста зі зміною групи для занять фізичної культурою.

Аналіз якісного складу захворювань студентів СМГ, дозволяє стверджувати, що на першому місці серед хвороб знаходиться захворювання серцево-судинної системи (48%); на другому – захворювання опорно-рухового апарату (14%). На

I. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

долю хвороб шлунково-кишкового тракту, сечостатевої системи, неврології та інших перепадає 28%

Діапазон відхилень в стані здоров'я студентів на сьогодні такий великий, що викликає серйозну занепокоєність медиків і педагогів. У спеціальній літературі немає достатнього обґрунтованих рекомендацій щодо застосування методів контролю та корекції функції стопи студентів СМГ під час процесу фізичного виховання. Тому дуже важливо студента комплексно обстежувати і у заняття фізичними вправами окрім вправ з корекції основного захворювання включати вправи з профілактики та корекції супутніх захворювань. Одним з видів додаткового обстеження є дослідження склепіння стопи студентів СМГ.

Метою нашого дослідження стала оцінка стану подовжнього склепіння стопи студентів СМГ. Для цього було досліджено 30 осіб студентів, яким рекомендовано заняття фізичною культурою у спеціальній медичній групі з приводу захворювань ССС.

Дослідження проводилося за допомогою методу плантографії. Плантограми робилися у медичному кабінеті [5, с 23-25]. Обробка плантограми проводилося за методом Штрітера

Таблиця 2

Показники плантограми за Штрітером (% , n=30)

Стопа	Права стопа	Ліва стопа
Високе та підвищене склепіння	33,4 %	30 %
Нормальне склепіння	36,3%	46,7 %
Сплющене склепіння та плоскостопість	20,3 %	23,3%

Ми наводимо дані стану стопи, користуючись таким показником, як кількість порушень або деформацій стопи, тому, що на нашу думку, не коректним надання результатів дослідження у вигляді середніх значень показників, тому, що у кожного студента були виявлені індивідуальні особливості і ступінь деформованості стопи, причому ці зміни були як у бік збільшення, так і зменшення від норми. Нами було виявлено, що на правій і лівій стопі є відмінності в стані склепіння, іноді спостерігається на правій нозі нормальне склепіння стопи, а на лівій - сплющене, тобто початкова стадія розвитку плоскостопості, або навпаки (зокрема на правій переважає високе та підвищене, на лівій нормальне).

Аналізуючи результати дослідження, нами встановлено, що нормальне склепіння стопи на правій нозі має 36,3 % студентів, на лівій – 46,7%. Сплющене склепіння та плоскостопість на правій нозі має 20,3 % на лівій – 23,3 % студентів СМГ. Стан склепіння стопи студентів, які віднесені до спеціальної медичної групи з причини серцево-судинних захворювань лежить в межах норми. Тому на заняттях фізичною культурою з зазначеною категорією студентів необхідно окрім комплексів фізичних вправ з корекції основного захворювання, з метою **профілактики**, використовувати фізичні вправи при плоскостопості.

Висновок. На підставі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки: - стан здоров'я студентської молоді поступово погіршення; – формування спеціальних медичних груп має свої особливості; - окрім основного захворювання у студентів спеціальної медичної групи діагностуються і супутні захворювання, симптоми яких слабо виражені, що обов'язково необхідно враховувати під час складання програм.

I. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

Тому подальшим етапом нашого дослідження ми плануємо проведення дослідження стану постави студентів СМГ та розробки методики профілактики і корекції її у студентів СМГ.

ЛІТЕРАТУРА.

1. Бобырева М.М. Совершенствование методики профессионально-прикладной физической подготовки студентов медицинских вузов : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры»/ Мария Максимовна Бобырева .Алматы, 2008. –27 с
2. Дубогай О. Д. Методика фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Олександра Дмитрівна Дубогай, Анатолій Васильович Цьось, Марина Васи́лівна Євтушок. – Луцьк : Східно-європ. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 276 с.
3. Про стан фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах України у відповідності до існуючої нормативно-правової бази. Рішення Колегії міністерства освіти і науки України від 25.03.2004 за № 4/3-22
4. Снісар І.П., Гордєєва С.В., Крупко І.В., МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до проведення практичних занять зі студентами спеціальної медичної групи із захворюваннями опорно-рухового апарату «Фізичне виховання»для студентів ВНЗ І-ІІ р.а.. – Ірпінь.:Видавничий центр ВП НУБіП України «ІЕК», 2010, - 28 с.
5. Цільова комплексна програма "Фізичне виховання - здоров'я нації" Програма від 01.09.1998 № 963а/98 Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/963%D0%B0/98>

АНОТАЦІЇ

МОНІТОРИНГ ЗАХВОРЮВАНOSTI ТА ОСОБЛИВОСТI ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ГРУПИ ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Лілія Гацоева

Херсонський державний університету

В статті говориться про те, що спостерігається погіршення стану здоров'я студентської молоді та окрім основного захворювання в студентів діагностуються і супутні захворювання. Дослідження, спрямовані на діагностику форм відхилень склепіння стопи у молоді є актуальні. **Мета статті** – оцінка стану подовжнього склепіння стопи студентів СМГ. Подальшим етапом нашого дослідження ми плануємо проведення розробки методики профілактики і корекції плоскостопості студентів СМГ.

Ключові слова: студенти, стопа, спеціальна медична група.

МОНІТОРИНГ ЗАБОЛЕВАЕМОСТИ И ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ СТУДЕНТОВ СПЕЦИАЛЬНОЙ МЕДИЦИНСКОЙ ГРУППЫ ХЕРСОНСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА

Ли́лия Гацоева

Херсонский государственный университет

В статье говорится о том, что наблюдается ухудшение состояния здоровья студенческой молодежи и кроме основного заболевания у студентов диагностируются и сопутствующие заболевания. Исследования, направленные на диагностику форм отклонений свода стопы у молодежи актуальны. **Цель статьи** - оценка состояния продольного свода стопы студентов СМГ. Последующим этапом нашего исследования мы планируем разработать методику профилактики и коррекции плоскостопия студентов СМГ.

Ключові слова: студенты, стопа, специальная медицинская группа.

**MONITORING OF MORBIDITY AND FEATURE OF ORGANIZATION OF
PHYSICAL EDUCATION OF STUDENTS OF SPECIAL MEDICAL GROUP THE
KHERSON STATE UNIVERSITY**

Liliy Gatsoev

Kherson state university

As the article states that there is poor health students and apart from the underlying disease in students diagnosed and comorbidities. The study aimed to diagnose deviations form the arch of the foot in young people is relevant. Research aimed at the diagnosis forms the arch abnormalities in young people are relevant. The purpose of the article - assessment of the longitudinal arch of students SMG. Subsequent stage of our research, we plan to develop a methodology for the prevention and correction of flatfoot students SMG.

Key words: students, stop, special medical group.